

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GÜNLÜDÜR
09/10/2025

Sayı :E-75833232-610-7337132

Konu :Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/30290

İlgi : 15.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1664867 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden, Konya Milletvekili Sayın Ali YÜKSEL tarafından tevcih edilen 7/30290 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek : Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:7B9F0702-B937-48C8-958B-FDE71F837CDA

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi İçin:soruonergesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YÜKSEL'İN

7/30290 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

TÜBİTAK, bilimsel araştırmaları teşvik etme, Ar-Ge projelerini destekleme bilim insanlarının yetiştirme ve ulusal inovasyon ekosistemine katkı sağlamak amacıyla kurulmuş önemli bir kamu kurumudur. Ancak son yıllarda kamuoyuna yansıyan çeşitli eleştiriler; destek programlarında liyakat ilkesinin zayıfladığı, değerlendirme süreçlerinde şeffaflık eksikliği yaşandığı ve bilim insanlarının kuruma olan güveninin azaldığı yönündedir. Ayrıca genç araştırmacılar bursiyerler ve üniversite tabanlı projelerde ciddi bürokratik engellerle karşılaştığı da ifade edilmektedir. Bu çerçevede aşağıdaki soruların yanıtlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda,

Soru 1- 2020-2024 yılları arasında TÜBİTAK tarafından desteklenen akademik ve endüstriyel ar-ge projelerinin yıllara, üniversitelere ve sektörlere göre dağılımı nasıldır?

Soru 2- TÜBİTAK destek programlarında proje değerlendirme süreçlerinin ortalama süresi kaç gündür? Bu süreçte yaşanan gecikmelerin gerekçesi nedir?

Soru 3- Destek almaya hak kazanamayan proje başvurularının yüzde kaç gerekeçeli ve detaylı şekilde başvuru sahiplerine bildirilmiştir?

Soru 4- TÜBİTAK burs programlarına (2020-2025 yılları arası) başvuran öğrenci sayısı ile desteklenen öğrenci sayısının yıllara göre oranı nedir?

Soru 5- 2020'den bu yana TÜBİTAK'ta görevden alınan veya istifa eden üst düzey yönetici ve uzman sayısı kaçtır? Bu değişimlerin nedeni nedir?

Soru 6- TÜBİTAK desteklerinin bölgesel dağılımında gelişmiş bölgeler ile geri kalmış bölgeler arasında ne kadar fark bulunmaktadır? Bu farkı azaltmak için bakanlığınızın planladığı tedbirler nelerdir?

Soru 7- TÜBİTAK'ın yapay zeka, iklim değişikliği, yenilenebilir enerji ve savunma sanayii alanlarında desteklediği stratejik projeler nelerdir? Bu projelerin sonuçlarına ilişkin kamuoyuyla paylaşılan raporlar var mıdır?

CEVAPLAR:

TÜBİTAK tarafından büyük bir titizlikle yürütülmekte olan ve proje değerlendirmelerinin liyakat ilkesi çerçevesinde, bilimsel kriterler ışığında ve azami şeffaflık anlayışı ile gerçekleştirildiği çeşitli destek programları; toplumun geniş kesiminden vatandaşlarımız ve hedef kitemiz için son derece önemli bir fonksiyona sahiptir.

Bu bağlamda, TÜBİTAK'ın araştırma ve destek programları kapsamında 2020 yılında 1.334, 2021'de 1.804, 2022'de 2.197, 2023'te 3.024 ve 2024 yılında 3.010 olmak üzere toplamda 11.369 proje desteklenmiş olup bunların 560'ı üniversiteler dışındaki kuruluşlara aittir. Desteklenen projelerin alanlara göre dağılımı incelendiğinde ilk beş sektör, sırasıyla; Sağlık Bilimleri (%17,5), Sosyal ve Beşerî Bilimler (%16,3), Kimya ve Biyoloji (%14,5), Tarım, Ormancılık ve Veterinerlik (%12,5) ile Mühendislik (%12,5)'tir. Burada, Uluslararası İş Birliği Projelerinin oranı ise %9'dur.

TÜBİTAK tarafından; bilim insanı destek programları bağlamında 2020 yılında 183, 2021'de 327, 2022'de 163, 2023'te 323 ve 2024 yılında 258 olmak üzere toplamda 1.254 proje desteklenmiştir. Bu programda en fazla projesi desteklenen üniversiteler Koç Üniversitesi (83 proje), ODTÜ (72 proje), Ege Üniversitesi (46 proje), İTÜ (46 proje) ve Hacettepe Üniversitesi (45 proje)'dir. Üniversiteler dışındaki kuruluşların da 41 projesine destek sağlanmıştır. Desteklenen projelerin alanlara göre dağılımı ise şu şekildedir: Teknik Bilimler (%35,2), Temel Bilimler (%34,6), Sağlık Bilimleri (%13,5), Sosyal ve Beşerî Bilimler (%10,2) ve Tarımsal Bilimler (%6,5).

İlaveten; teknoloji ve yenilik destek programları çerçevesinde 2020-2024 yılları arasında desteklenen projelerin alanlara göre dağılımına göre ilk sıraları; Bilgi ve İletişim Teknolojileri (3.082 proje), Sağlık (1.339 proje), Gıda, Tarım ve Hayvancılık (908 proje), Makine ve İmalat Teknolojileri (884 proje), Otomotiv (839 proje), Savunma (618 proje) ve Enerji (600 proje) almaktadır.

Bunların yanı sıra; TÜBİTAK'ın uluslararası iş birliği destek ve ödül programları bünyesinde 2020 yılında 843, 2021 yılında 374, 2022 yılında 541, 2023 yılında 536 ve 2024 yılında 573 olmak üzere toplamda 2.867 proje desteklenmiştir.

TÜBİTAK tarafından birçok farklı alanda muhtelif kişi ve gruplara (*ilköğretim, ortaöğretim, ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrenim grupları, bilim insanları, özel sektör kuruluşları vb.*) destek vermekte olup proje değerlendirme süreçleri destek programları bazında farklılık göstermektedir. Bu bağlamda değerlendirme süreçleri; bilgi-belge kontrolü yapılması, dış danışman/panelist değerlendirmesi, uzman hakem değerlendirmesi, bağımsız değerlendiricilerin değerlendirmeleri, ALES puanı, üniversite giriş sıralaması, mezuniyet not ortalaması, akademik yetkinliklere göre belirlenen ek puanların değerlendirilmesi gibi bilimsel ve formül bazlı çeşitli aşamalardan oluşmaktadır. Her bir programın başvuru şartları ve süreçleri ise kendi içerisinde önemli farklılıklar gösterebilmektedir.

Bu çerçevede; bilimsel değerlendirme yapılan programlarda reddedilen proje sahiplerine ret raporu gönderilmekte, formül bazlı değerlendirme yapılan programlarda ise başvurusu reddedilen kişiye baraj puanı açıkça yazılarak başvurusunun baraj altında kaldığı bilgisi verilmektedir. Destek almaya hak kazanamayan proje başvurularına detaylı ret gerekçesi iletilmekte olup talep eden kuruluşlara toplantı ile ret gerekçeleri ilaveten açıklanmakta ve nihai karar detaylı ve gerekçeli ret raporları ile bildirilmektedir.

Burs programları BİDEB bünyesinde yürütmekte olup bu minvalde, azami sayıda başvuru sahibi öğrenciye burs verilmesi hedeflenmektedir. Nitekim 2020-2025 döneminde (Eylül ayı sonu itibarıyla) toplamda 123.062 öğrencimize burs imkânı sağlanmıştır.

Destek programları; bölge bazlı ödenek ayrımı olmaksızın, gelen proje destek başvurularının Ar-Ge, yenilik ve teknoloji niteliğine göre yürütülmekte olup bölge bazlı herhangi bir destek sınırı bulunmamaktadır.

Akademi ve kamuya yönelik destek programları kapsamında 2020-2024 yılları arasında 2025 yılı fiyatlarıyla, yapay zekâ alanında 851 projeye 1,6 milyar TL, iklim değişikliği başlığı çerçevesinde 180 projeye 390,2 milyon TL, yenilenebilir enerjide 321 projeye 881,2 milyon TL ve savunma sanayi alanında 147 projeye 4,3 milyar TL hibe desteği sağlanmıştır. Desteklenen stratejik projeler gizlilikleri nedeniyle açıklanamamakta olup gizlilik derecesi olmayan projeler ise belirli dönemlerde çeşitli yayın organlarında kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Bilim insanlarına yönelik burs ve destek programları çerçevesinde ise; yine aynı dönemde yapay zeka alanında 6.183 bilim insanı ve öğrenciye 8,31 milyar TL, yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği alanında 3.014 bilim insanı ve öğrenciye 740,30 milyon TL, yenilenebilir enerji alanında 2.111 bilim insanı ve öğrenciye 1,35 milyar TL, savunma sanayinde ise 2.462 bilim insanı ve öğrenciye 378,63 milyon TL 2025 yılı fiyatlarıyla destek sağlanmıştır.

Ayrıca, 2022 yılında 1711 Yapay Zeka Ekosistem çağrısı başlatılmış olup ilk çağrıda desteklenen 10 projenin kapanış süreçleri tamamlanmak üzeredir. Bahse konu projelerin anonimleştirilmiş çıktılarının TÜBİTAK Yapay Zekâ Enstitüsü vasıtasıyla tüm ekosistem ile paylaşılması planlanmaktadır.